

avstrijsko rečitev južnoslovanskega vprašanja, dasi je njen kulturni del govoril o štirih južnoslovanskih narodih kot elementih bodočega enotnega naroda (str. 242). — Krfska deklaracija nima državnopravnega pomena, ampak samó državotvoren; ženevski pakt je bil pač zamišljen kot državnopraven akt, a ga srbska vlada ni odobrila: edino adresa in regentov odgovor z dne 1. decembra 1918. leta imata državnopravno podlago (str. 247).

Dr. L.

Vzgojni pomen mladinskega skrbništva. (Obenem prikaz Goršičeve knjige «Socialna zaščita dece in mladine».)

Kdor si danes daje resno opravka z vzgojo mladine, to se pravi, kdor si (kot učitelj, oče ali mati, duhovnik, kulturni politik, pisatelj ...) resno prizadeva, iz človeškega bitja, kakršno je, napraviti človeka, kakršen bi imel biti, ter zlasti še izkuša človeško dostojanstvo, ki je v zadnjih letih globoko zdrknilo v jarek ob cesti življenja, zopet dvigniti na spodobno višino: temu je pred vsem drugim treba v veliki meri trojnega — vere, upanja, ljubezni. Treba mu je v taki meri vere v — mladino, upanja v — mladino in ljubezni do — mladine, kakor je preteklost nemara sploh ne bi mogla pokazati.

Beseda pedagogika danes v širji javnosti ne uživa preveč kredita. Pa se ji godi krivica! Pedagogika namreč nikakor ni to, za kar jo navadno imajo: neke vrste «v regelce djano» navodilo za vtepanje zlasti ljudskošolske modrosti. Taka «pedagogika» je danes upravičeno do smešnosti diskreditirana kot nekaj «Methodenwahnsinn»: saj je pač metodika, ki se tukaj istoveti s pedagogiko. le bolj na površju ležeča plast tega, kar v istini zasluži ime pedagogika ali po naše vzgojstvo (Erziehungswesen).

Kaj pa umevamo prav za prav pod vzgajanjem mladine? No, v svojem bistvu je danes to bolj ali manj premišljeno učinkovanje odrastlih na deco, oziroma mladino, učinkovanje, ki nastopa v sledečih četrto oblikah: 1.) kot privajanje na red (v prvih letih otroka) in potem kot vzgoja v ožjem zmislu, to se pravi: vzgajanje značaja; 2.) kot učenje v najširšem pomenu besede (kot učenje po raznih šolah, v obrti, trgovini, poljedelstvu...); 3.) kot ustvarjanje svetovnega in življenskega naziranja v obliki mladinskega «vodstva» (Jugendführung, Jugendpflege); 4.) kot mladinsko skrbstvo (Jugendfürsorge).

Izmed teh četrto oblik vzgojnega prizadevanja se danes brez ugovora priznava pač samo — učenje, češ, glavna stvar je, da se otrok v mladih letih kaj nauči za svoje bodoče življenje; vendar pa začenjamo, vsaj posamič, bolj in bolj uvidevati, da je vzgoja, to se pravi vzgoja značaja za poznejše realno življenje posameznika prav tako važna, če ne še važnejša, nego-li raznovrstno učenje. In tudi mnenje, da je mladeniču in dekletu spričo tistih nešteto posameznosti, ki se jih morata učiti, in pa spričo raznovrstnih smotrov, ki jima jih vzgajanje značaja predstavlja za hotenja vredne, treba zanesljive orientacije v podobi svetovnega in življenskega naziranja, ker sicer ne vzgojimo enotnih osebnosti, tudi to mnenje, pravim, pričinja dobivati vedno več trdnih tal. Le mladinsko skrbstvo je še jako skromna vijolica na pedagoški poljani ter komaj zopet

¹ Hvala Bogu opažamo danes vedno več takega prizadevanja — drugod in pri nas! Tako prizadevanje jasno stopa na dan — recimo — v periodični zbirki globoko zamišljenih pedagoških razpravah, ki jih založništvo Veit & Comp. v Lipskem izdaja pod veleznačilnim imenom «Das neue Deutschland in Erziehung und Unterricht». Ves 5. zvezek (1918) n. pr. prinaša iz peresa najodličnejših pedagoških članke, ki jemljejo v pretres «Die Zukunft des Jugendschutzes».

začenja nekako vsaksebi od pravkar omenjenih sestrá razmikati svojo čašico, čeprav so ji korenike že stare, segajoče nazaj vse tja do raznih karitativnih institucij krščanstva v srednjem veku.

In vendar je tudi mladinsko skrbstvo pedagoški poganjek, ki je popolnoma enakopraven učenju, vzgajanju značaja pa ustvarjanju svetovnega in življenskega naziranja. Saj pač tvori mladinsko skrbstvo v nekem oziru naravnost podlago ostalim trem oblikam vzgojnega prizadevanja: deloma kot pozitivno usmerjena mladinska blaginja (Jugendwohlfahrt) in deloma kot negativno usmerjena mladinska zaščita (Jugendschutz). Kdo neki bi dvomil o tem, da nam bo vendar šele tedaj mogoče otroka, ki se je rodil, učiti, mu vzgajati značaj ter ga voditi pri ustvarjanju svetovnega in življenskega naziranja, ako smó resno uvaževali, da je primum — vivere, ter poskrbeli, da novorojenček ostane živ in zdrav, da se bo po telesu in duhu lahko vsaj normalno razvijal, da ga obvarujemo različnih izkušnjav in škodljivih vplivov itd. In tako je torej razvidno, da ima mladinsko skrbstvo v vzgoji nad vse važno vlogo.

Zato je pač vesel kulturni pojav, da smo Slovenci nedavno dobili glede mladinskega skrbstva lepo zarisane smotre in pota z Goršičevo knjigo «Socialna zaščita dece in mladine».² (126 str.)

V bogati vsebini, ki jo prinaša knjiga, stopa na dan dvoje plasti — ženska in moška. Prva je v tem, da podaja avtor izredno veliko nazornega gradiva, ki je črpano iz poročila, kakor ga je predložila uradnica državne oblastvene zaščite gospa Cirila Pleško-Štebijeve, ki je, to se čuti iz knjige, z odprtimi očmi in odprto dušo potovala po Nemčiji in celo po daljni Norveški, proučujoč naprave za mladinsko skrbstvo. Druga pa je v tem, da dr. Goršič podatke o modernem prizadevanju tujine na polju mladinskega skrbstva neprestano in v prijetni obliki dopolnjuje z zanimivimi podatki iz naše jugoslovanske preteklosti, sedanosti in ob osnutkih raznovrstnih dotičnih zakonov tudi iz naše bodočnosti. S to knjigo je na odličen način izpolnjena vazel, ki je do sedaj mučno zevala na poprišču našega vzgojeslovja.

K. Ozvald.

Zdenka Marković: Kuća u snijegu. Zagreb, 1922.

Pičlih pet pol obsegajoča knjižica z devetintridesetimi miselnimi utrinki! Ti drobci, pisani v elegantnem, čuvstvenem slogu, so obupni ali zanosni vzkliki pesniškega občutja, vsi skoraj same prav lepe pesmi v prozi.

Knjižica ima dva dela, «Gavranovi» in «Zvijezde», dvoje temeljnih občutij: obup nad življenjem, kakor ga umetnica gleda, in jasno upanje, ko se ji duša kakor zasnežena hiša iz otožne krajine zanosno dviga v višave.

Ampak kaj je vreme, misao, domovina itd., če to pišem z veliko začetnico, nisem še dognal; da pa je «nočobdija» pristna srbskohrvatska beseda klasične «jugoslovanske» tvorbe, ne smem dvomiti več, saj jo pišejo uradi in literati!

Ivan Zorec.

Sima Pandurović: Posmrtné počasti. Izdanje Đurđevića, Beograd-Sarajevo,

Svoji drugi izdaji te pred kakimi desetimi leti izišle zbirke je napisal Pandurović predgovor, kjer je izkušal opravičiti svoje pesmi, in po pravici, saj so nekak anahronizem za današnjo dobo. Sodobni literaturi očita neiskrenost, besedoumstvo, teoretičnost, programe in manifeste. V marsičem ima prav, saj se vprav dandanes izkušajo nekatere «struje» uveljaviti za vsako ceno in z vsako silo, toda treba je pomisliti, da take vrste židovsko ponujajoče se

² Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1921.